

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ЖИТОМИРСЬКИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ**

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ТУРИЗМУ

Директор
Житомирського економіко-
гуманітарного інституту

Катерина ШАФРАНОВА

«02» вересня 2024 р.

СИЛАБУС

ОК 1.8 ІНКЛЮЗИВНЕ СУСПІЛЬСТВО

Освітньо-професійна програма Менеджмент
(назва освітньої програми)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності(тей))

Житомирський економіко-гуманітарний інститут

Обсяг, кредитів: 4(120)

Форма підсумкового контролю: залік

Житомир 2024 рік

**ІНФОРМАЦІЯ
ПРО ВИКЛАДАЧА ТА ДОПОМІЖНИХ ОСІБ**

Викладач	Маслянікова Ірина Вікторівна, доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент
Асистент викладача	Бородіна Оксана Сергіївна, доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій, кандидат педагогічних наук, доцент
Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання	
Профайл викладача	https://vo.uu.edu.ua/user/profile.php?id=64111
Профайл асистента	https://vo.uu.edu.ua/user/profile.php?id=43802
Канали комунікації	Телефон: 0503172270 Електронна пошта: kaf.socio.zehi@gmail.com
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу http://vo.ukraine.edu.ua/ за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=14988

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 4 кредити ЄКТС	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Вид дисципліни обов'язкова	
Загальний обсяг годин – 120 годин	Спеціальність 073 «Менеджмент»		
Модулів – 1	Спеціалізація _____ (назва)	Цикл підготовки загальний	
Змістових модулів – 1			
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 6 Відсоток аудиторних занять становить: для денної форми навчання – 36,6% для заочної форми навчання – 10%	Освітній ступінь / освітньо- кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		76 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид семестрового контролю: <u>залік</u>	

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми навчання.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми здобуття освіти з метою набуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання Університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти доєднатись за розкладом до аудиторних занять денної форми здобуття освіти.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою освоєння дисципліни «Інклюзивне суспільство» є: набути знань із особливостей створення інтегрованого, інклюзивного суспільства для різних категорій людей.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у здобувачів освіти чітке негативне ставлення та розуміння проблеми дискримінації за віком, расою, етнічним походженням, статтю, релігією, сексуальною орієнтацією;
- розкрити суть інклюзивного суспільства, його базових принципів функціонування, можливостей та переваг;
- сформувати у здобувачів освіти стійку систему знань про категорії маломобільних груп населення, їх особливості, потреби та проблеми у суспільстві;
- сформувати уявлення про соціальну інклюзію маломобільних груп населення у сфері інвалідизації людини, створенні інтегрованого, інклюзивного суспільства для людей з інвалідністю;
- навчити здобувачів освіти особливостям комунікації, підтримки та допомоги людям з інвалідністю, людям з особливими освітніми потребами, маломобільним групам населення на основі емпатії і толерантності;
- зорієнтувати здобувачів освіти у способах протидії різним формам та способам дискримінації у суспільстві;
- навчити здобувачів освіти базовим основам універсального дизайну.

Перелік компетентностей та програмних результатів

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 16. Здатність розв'язувати професійні завдання в процесі створення і функціонування інклюзивного соціального середовища при працевлаштуванні, організації робочих місць та роботи людей з інвалідністю із урахуванням вимог універсального дизайну та/або технологій розумного пристосування.

Програмні результати

ПРН 1. Знати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПРН 18. Знати та розуміти сутність, принципи, методи створення інклюзивного соціального середовища при працевлаштуванні, в процесі організації робочих місць та роботи людей з інвалідністю із урахуванням вимог універсального дизайну та/або технологій розумного пристосування.

Структура вивчення навчальної дисципліни

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Інклюзивне суспільство, його суть та особливості функціонування															
Тема 1. Інклюзивне суспільство. Вступ до дисципліни	8	2		2			4	10	2					8	AP+ CP+
Тема 2. Інклюзивне суспільство і проблема булінга	8	2					6	8						8	AP+ CP+
Тема 3. Інклюзія щодо людей з інвалідністю	10	2		2			6	8						8	AP+ CP+
Тема 4. Основи інклюзивного навчання	8	2					6	8						8	AP+ CP+
Тема 5. Міфи та коректна термінологія щодо різних категорій людей	8	2		2			4	8						8	AP+ CP+
Тема 6. Політика інклюзії проти гендерної дискримінації	8	2					6	8						8	AP+ CP+
Тема 7. Соціальна інклюзія	8	2		2			4	8						8	AP+ CP+
Тема 8. Право на	8	2					6	8						8	AP+ CP+

інклюзію ВІЛ та СНІД позитивних															
Тема 9. Універсальний дизайн	10	2		2			6	8						8	AP+ CP+
Тема 10. Інклюзія людей третього віку	8	2					6	8						8	AP+ CP+
Тема 11. Проблеми інклюзії ВПО	8	2		2			4	8						8	AP+ CP+
Тема 12. Інклюзія ЛГБТ спільноти	8	2					6	8						8	AP+ CP+
Тема 13. Інклюзія вразливих категорій населення	10	2		2			6	10	2					8	AP+ CP+
Тема 14. Реалізація інклюзивного підходу в бізнесі, мистецтві та соціальних проєктах	8	2					6	7	2	2				3	AP+ CP+
Модульний контроль	2	2													тест
Підсумковий контроль: залік	1														
Усього годин	120	30		14			76	120	6	2				112	

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: ситуаційні вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів вищої освіти із сучасною літературою та підручниками; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення.
2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: ситуаційні вправи, приклад.
3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.
4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, самореалізація.
5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, стимуляційні ігри.
6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовуються для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами та порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає

модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами слуху

Для здобувачів освіти з вадами слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має ваду слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з вадами слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовлення.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з руховими порушеннями

Здобувачі освіти з руховими порушеннями, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з руховими порушеннями навчатися без необхідності фізично перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голівки).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг виконуваних письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

Рекомендована література

Основна

1. Азін В.О., Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Красюкова-Еннс О.В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Л. Ю. Байди, О. В. Красюкової-Еннс. К., 2013. 128 с.
2. Байда Л.Ю., Красюкова-Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. Інвалідність та суспільство : навч.- метод. посіб. / за заг. ред. Л. Ю. Байди, О. В. Красюкової-Еннс. К., 2012. 216 с.
3. ВІЛ-інфіковані діти: медичний догляд, психологічна підтримка, соціальний супровід, правовий захист / Авт.: Н. В. Котова, О. О. Старець, П. П. Олена, Н. В. Леончук, О. М. Панфілова, Т. А. Бордуніс, І. М. Дубініна, Л. В. Булах. К. : ТОВ «К.І.С.», 2010. 176 с.
4. Забезпечення рівних можливостей для навчання студентів з інвалідністю : методичний посібник для викладачів щодо роботи в інтегрованих групах / К. О. Кольченко, Ш. Равер-Лампан, Г. Ф. Нікуліна, Н. Я. Козліковська, Г. С. Мазарська. К. : Університет «Україна», 2005. 76 с.
5. Іванова І.Б. Концепції нормалізації в інтегрованому соціальному середовищі. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : Зб. наукових праць. К. : Університет «Україна». № 11 (13). 2014. С. 10-26.
6. Іванова І.Б. Професійна підготовка студентів з особливими потребами в адаптації. Вісник Університету «Україна». № 1. 2001. С.86-90.
7. Іванова І.Б. Створення рівних можливостей у сфері освіти для студентів з особливими потребами / Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : Зб. наук. праць. К. : Університет «Україна». № 1 (3). 2004. С. 40-49.
8. Іванова І.Б. Соціальна робота з людьми з особливими потребами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : ПВП «Задруга», 2011. 416 с.
9. Іванова І.Б. Соціальна робота з людьми похилого віку : навч. посіб. / Іванова І.Б. К. : Університет «Україна», 2023. 220 с.
10. Інвалідність. Від виключення до рівності. Реалізація прав людей з інвалідністю / Практичний посібник для парламентарів щодо Конвенції про права інвалідів та Факультативного протоколу до неї: ООН-Київ, 2008. 152 с.
11. Інклюзивне суспільство в Україні: Довідник практичних рекомендацій. Книга 1. Центр реадaptaції та реабілітації «ЯРМІЗ», 2022. 60 с.
12. Інклюзивне суспільство в Україні: Довідник практичних рекомендацій. Книга 2. Центр реадaptaції та реабілітації «ЯРМІЗ», 2022. 66 с.
13. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. К. : Самміт-Книга, 2009. 272 с.
14. Кольченко К.О., Нікуліна Г.Ф. Концептуальні підходи до впровадження інклюзивної освіти у вищих навчальних закладах. Актуальні проблеми навчання і виховання людей з особливими потребами. 2013. № 10 (12). С. 12–21.

15. Конвенція про права дитини. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
16. Кузьменко Т.М. Створення інклюзивного освітнього простору закладу вищої освіти як основа емоційної стабільності особистості студента. “Практична психологія в інклюзивному середовищі”: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (21 грудня 2019 р.). Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 30–34.
17. Малишевська І.А. Інклюзивне освітнє середовище: генеза поняття. Особлива дитина: навчання і виховання. 2016. №3. С. 19–26.
18. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. 65 с.
19. Посібник «Доступність до об’єктів житлового та громадського призначення для людей з інвалідністю» (методичний посібник, видання V (доповнене)) підготовлено Всеукраїнським громадським соціально-політичним об’єднанням «НАІУ» / Н. Скрипка, Я. Грибальський, В. Азін, 2012. 248 с.
20. Профілактика ВІЛ-інфекції, догляд і підтримка вихованців, які живуть з ВІЛ, у соціальних закладах для дітей / С. П. Андріяш, Я. О. Бляхарський, П. В. Бондаренко, Т. К. Грицюк, Н. В. Грищенко, О. В. Лучинська. К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2014. 224 с.
21. Савенко Л. Безбар’єрне середовище потрібно всім / Соціальний захист. 2009. № 11(159). С.7-8.
22. Семигіна Т. Політика протидії епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні: роль міжнародної допомоги: за матеріалами дослідження глобальних ініціатив у сфері ВІЛ/СНІДу. К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2009. 144 с. ISBN 976-966-2157-21-5
23. Соціальна та освітня інклюзія: історія, сучасність, перспективи розвитку : колективна монографія у 2 частинах. Частина 1. Інституційні та особистісні аспекти впровадження в Україні / за ред. С. П. Миронової, Л. Б. Платаш. Чернівці : Технодрук, 2021. 352 с.
24. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія : навчально-методичний посібник / Ю. М. Найда, Л. М. Ткаченко Під заг. ред. Л. І. Даниленко. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 68 с. ISBN 978-966-2432-20-6
25. Створення безбар’єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України : аналіт. доп. / [С. О. Зубченко, Ю. Б. Каплан, Ю. А. Тищенко]. Київ : НІСД, 2020. 24 с.
26. Універсальний дизайн в освіті : посібник / Під заг. ред. Н. З. Софій. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.

Додаткова

1. Бородіна О.С. Командний підхід при організації інклюзивного навчання. *Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики*: тези доповідей XXIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29-30

- листопада 2023 р.). У II част. Ч. I. Київ : Університет «Україна», 2023. С. 221-223.
2. Бородіна О.С. Виклики інклюзивного навчання в сучасній освіті. *Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 26 травня 2022 р. Луцьк : ЛІРоЛ. 2022. С. 279-281.
 3. Бородіна О.С. Роль інклюзивно-ресурсних центрів в забезпеченні ефективного інклюзивного навчання в закладах освіти. *Актуальні проблеми молоді в сучасних соціально-економічних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28 квітня 2022 р. Житомир : Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна», 2022. С. 159-161.
 4. Бойчук Ю.Д., Бородіна О.С., Микитюк О.М. Інклюзивна компетентність майбутнього вчителя основ здоров'я : моногр. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2015. 140 с.
 5. Бойчук Ю.Д., Бородіна О.С. Методичні рекомендації щодо організації та змісту діяльності вчителя загальноосвітнього навчального закладу в умовах інклюзивного навчання : метод. реком. для вчителів загальноосвітніх шкіл. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2013. 20 с.
 6. Бойчук Ю.Д., Бородіна О.С., Васильєва К.І. Корекційно-педагогічна підтримка студентів з порушеннями зору в освітньому середовищі вищого навчального закладу : метод. реком. для викладачів вищих навч. закладів. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2013. 24 с.
 7. Андреева М. Методологічні основи підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в інклюзивному освітньому просторі. *Молодь і ринок*. 2017. № 12 (155). С. 62–67.
 8. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наукових праць. К. : Університет «Україна», 2004-2013.
 9. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наукових праць. К. : Університет «Україна», 2007-2017.
 10. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі: Тези доповідей. К. : Університет «Україна», 2008. 718 с.
 11. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів: тези доповідей XVI Міжнародної науково-практичної конференції. К. : Університет «Україна», 2013-2017.
 12. Архітектурна доступність шкіл : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Л. Ю. Байди, О. В. Красюкової-Еннс; кол. авторів: В. О. Азін, Я. В. Грибальський, Л. Ю. Байда, О. В. Красюкова-Еннс. К. : 2012. 88 с.
 13. Бармашина Л.М. Формування середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення. К., 2000. 89 с.
 14. Врегулювання проблемних питань працевлаштування та захисту прав інвалідів у сфері праці: Практичний посібник. / О. В. Бабак, І. В. Гладка, В. Й. Маліновська, В. Й. Скаковська / За заг. ред. В. М. Дьяченка і М. Л.

- Авраменка. К. : «Університет «Україна», Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів. 2007. 156 с.
15. Деніелс Е.Р., Стаффорд К. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів (переклад з англійської), 2000. 256 с.
 16. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. Сучасні технічні засоби реабілітації й навчання дітей з вадами слуху та мовлення / Науково-методичний збірник. К. : Видавництво А.Р., 2002. 151 с.
 17. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі : наук.-метод. зб. : Вип. 8., Т.1. К. 2006. 288 с.
 18. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: наук.-метод. зб. : Вип. 11. Т.1. К. : Наук. світ, 2009. 308 с.
 19. Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка : навчально-методичний посібник у 2-х кн. К. : Міленіум, 2005. 286 с.
 20. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка. К., 2004.
 21. Дзюба Т.М. Психологія дорослості з основами геронтопсихології : навчальний посібник / Т. М. Дзюба, О. Г. Коваленко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 264 с.
 22. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади : монографія. К. : Педагогічна думка, 2007. 458 с.
 23. Кольченко К.О., Нікуліна Г.Ф. Організаційні засади забезпечення інклюзії студентів з інвалідністю в інтегрованому освітньому середовищі / Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наукових праць. № 3 (5). К. : Університет «Україна», 2007. С. 166-171.
 24. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: [монографія]. К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
 25. Курінько Р.М. Кращі практики на рівні підприємств щодо поваги принципів рівних можливостей зайнятості та недискримінації на робочому місці у державному та приватному секторах України. Результати дослідження. К. : МБП, 2010. С. 21-25.
 26. Куцевич В., Грибальський Я. Долаємо бар'єри. Компетентна думка. Соціальне партнерство. № 7-8 (липень-серпень) 2005 р. С. 36-42.
 27. Методологічні основи соціального захисту вразливих категорій населення: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т. П. Руденко, електронні текстові дані (1 файл: 123 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 53 с.
 28. Матвєєва М., Миронова С., Гречко Л. Психокорекційна робота в умовах

- інтегрованого навчання. Дефектологія. 2009. № 3. С. 15-17.
29. Національна доповідь «Безперешкодний доступ осіб з інвалідністю до об'єктів соціальної, транспортної інфраструктури та зв'язку». К., 2012. Режим доступу: minregion.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=item...id.
 30. Петросов В. Шанс інтегруватись у суспільство. Соціальний захист. 2009. №11 (159). С. 9.
 31. Підлітки, які живуть або працюють на вулиці: актуальні акценти для ефективної профілактики ВІЛ (за результатами повторного соціально-поведінкового дослідження): аналіт. звіт / ЮНІСЕФ, Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка. К. : Версо 04, 2011. 116 с.
 32. Психосоціальна реабілітація осіб з розумовою відсталістю та психічними розладами: узагальнення світового та вітчизняного досвіду: Методичні рекомендації для фахівців з реабілітації інвалідів / За заг. ред. М. Л. Авраменка. К. : Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів. 2008. 64 с.
 33. Раннє втручання. Моделі соціальних послуг та документація. Упорядник матеріалів Л. Л. Сідельнік. К. :Український фонд соціальних інвестицій, 2008.
 34. Розкриття ВІЛ-позитивного статусу: Збірник статей і методичних рекомендацій. К. : КМВ ВБО «Всеукраїнська мережа ЛЖВ», 2009. 144 с.
 35. Рудий В. Законодавство України у сфері боротьби з ВІЛ/СНІДом: Сучасний стан і шляхи вдосконалення. К. : Сфера, 2004. 187 с.
 36. Семигіна Т. Політика протидії епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні: роль міжнародної допомоги: за матеріалами дослідження глобальних ініціатив у сфері ВІЛ/СНІДу. К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2009. 144 с.
 37. Соціальні послуги в Україні: сьогодення та перспективи / Т. В. Семигіна, К. С. Міщенко, Т. Г. Кіча та ін. К. : ВК «Зірка», 2007. 52 с. (Посилення регіональних соц. служб. Проект Тасіс).
 38. Сердюк Л.З. Психологічний захист і адаптація студентів з інвалідністю / Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : Зб. наукових праць. № 3(5). К. : Університет «Україна», 2007. С. 37-43.
 39. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія : навчально-методичний посібник / Ю. М. Найда, Л. М. Ткаченко. Під заг. ред. Л. І. Даниленко. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 68 с.
 40. Таланчук П.М., Онкович Г.В., Луцько К.В. Актуальні проблеми навчання студентів з особливими потребами. // Проблеми гуманізації навчання і культурологічний підхід до методики викладання мови і літератури: Мова і культура, вип. 4, т.V, ч.II. С. 172. К. : Вид. Дім Д. Бураго, 2002. С.166-169.
 41. Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2014. 575 с.

42. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. К., 2011. 132 с.
43. Феномен гомосексуальності на сторінках української преси: звіт із результатів контент-аналітичного дослідження / Г. В. Стулова, М. Г. Касянчук, Е. Б. Лещинський / «Донбас-СоцПроект». Донецьк : Цифрова типографія, 2010. 72 с.
44. Формування толерантного ставлення до дітей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу: особливості підготовки волонтерів / Н. Гусак, Н. Дмитришина, Г. Довбах, І. Жарук, А. Зінченко, О. Матіяш, В. Назарук, О. Панфілова, Н. Романова. К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2011. 128 с.
45. Шерембей Д. Секс. Наркотики. Бог / Дмитро Шерембей; худ. М. Кравцов. К. : Саміт-Книга, 2018. 144 с.
46. The Center for Universal Design (1997). The Principles of Universal Design (Version 2.0). Raleigh, NC: NC State University, The Center for Universal Design.
47. Access for All. Publication of National Commission Persons with Disability Editors: Fred Bezzina, Joseph Spiteri. www.knpd.org.

7.4. Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Альохіна С. Інклюзивна освіта в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: резюме аналітичного звіту за результатами комплексного дослідження. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/974948>.
2. Благодійний освітній фонд для літніх людей. Режим доступу: <https://life.liga.net/all/news/v-kieve-nachalsya-blagotvoritelnyy-obrazovatelnyy-proekt-dlya-pojilyh-lyudey>.
3. Бібліотека психологічної і соціальної допомоги (в умовах війни). Режим доступу: <http://ecopsy.com.ua/index.php/main-biblio>.
4. Гаврилюк Н.П. Шляхи інтеграції у суспільство дітей з обмеженими функціональними можливостями. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. К. 2009. № 4. С. 68-74.
5. Гендерна мапа України. Режим доступу: <http://gendermap.org.ua>.
6. Доступність до об'єктів житлового та громадського призначення для людей з інвалідністю. Видання V : метод. посіб. К. : ВГСПО «Національна Асамблея інвалідів України», 2011. Режим доступу: <http://www.accessiblesociety.org/topics/demographics-identity>; <http://www.naiu.org.ua>.
7. Зайцева З., Іванова І. Особливості функціонування сім'ї, яка виховує дитину з особливими потребами / Виховання дітей з особливими потребами в сім'ї: Зб. наук. статей / І. Б. Іванова (упорядник). К. : УДЦССМ, 1998. С. 19-23.
8. Закон про безбар'єрне середовище. Режим доступу:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.
9. Закон України від 22.12.2011 № 4213-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо прав інвалідів».
 10. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
 11. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
 12. «Залишайтеся в безпеці: як працює система шелтерів в Україні» <https://mistosite.org.ua/articles/zalyshaitiesia-v-bezpetsi-ia-pratsiue-systema-shelteriv-v-ukraini?locale=ru>.
 13. Звідки з'являються геї? Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/society/2019/06/22/237267/>.
 14. Іванова І.Б. Теоретико-методологічні основи навчання та виховання студентів з особливими потребами. / Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей. К. : Вид-во «Університет «Україна», 2005. С.10-12.
 15. Іванова І.Б. Теоретико-методологічні засади навчання молоді в інтегрованому освітньому середовищі / Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. наук. праць. № 3 (5). К. : Університет «Україна», 2007. С.188-197.
 16. Інклюзивне навчання. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>.
 17. Інклюзія в бізнесі. Режим доступу: <https://business.diia.gov.ua/en/cases/business-without-barriers/inkluzivnist-ta-riznomanitnist-u-malomu-ta-serednomu-biznesi-novij-trend-ci-must-have>.
 18. Інклюзія в мистецтві. Режим доступу: <https://www.prostranstvo.media/chto-takoe-inklyuzivnost-v-iskusstve-i-zachem-eto-nuzhno-intervyu-s-avtorami-proekta-mezhdu-nami-ua/>.
 19. Керівні документи з ВІЛ та СНІДу. Режим доступу: <https://www.phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/vilnid/kerivni-dokumenti-z-vilnidu>.
 20. Коаліція з протидії дискримінації в Україні. Режим доступу: <http://antidi.org.ua/ua/coalition>.
 21. Колупаєва А. Засадничі понятійно-термінологічні визначення інклюзивної освіти. Дефектологія. 2009. № 2. С. 3-8.
 22. Мережі центрів європейської інформації у рамках Всеукраїнської акції з толерантності. Режим доступу: <http://tolerant.org.ua>.
 23. Методичні рекомендації про організацію освітнього процесу в спеціальних закладах освіти на час карантину. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zasadi-osvitnogo-procesu-v-specialnih-zakladah-osviti-zakladah-osviti-dlya-ditej-sirit-ta-ditej-pozbavlenih-batkivskogo-pikluvannya>.
 24. Музей історії жіноцтва, жіночого і гендерного руху. Режим доступу:

- <http://gender.at.ua>.
25. Правозахисні організації України: перелік. Режим доступу: <http://humanrights.com.ua/useful/pravozakhysni-orhanizatsii>.
 26. Проблеми ВПО. Результати дослідження. Режим доступу: <https://activegroup.com.ua/2022/05/31/problems-i-potrebi-vnutrishno-peremishhenix-osib-rezultati-yakisnogo-doslidzhennya/>.
 27. Проект закону про освіту дорослих. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-zakonu-ukrayini-pro-osvitu-doroslih>.
 28. «Проект «Шелтер»: допомога вимушеним переселенцям (Фонд Східна Європа)». Режим доступу: <https://eef.org.ua/program/proyekt-shelter-dopomoga-vymushenym-pereselentsyam/>.
 29. Протидія булінгу. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/protidiya-bulingu>.
 30. Подолання стигматизації та дискримінації щодо людей із ВІЛ позитивним статусом. Режим доступу: <https://te.dsp.gov.ua/podolannya-stygmatyizatsiyi-ta-dyskryminatsiyi-shhodo-lyudej-iz-vil-pozytyvnym-statusom/>.
 31. Соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям: ключові моменти призначення. Режим доступу: <https://ldn.org.ua/consultations/sotsial-na-dopomoha-malozabezpechenym-sim-iam-kliuchovi-momenty-pryznachennia/>.
 32. Соціальна робота та психологічна допомога з адаптації вимушених переселенців до життя у нових умовах (профілактика дезадаптованості вимушених переселенців). Режим доступу: <http://ecopsy.com.ua/index.php/1-pereselentsi-i-bizhentsi/robo-ta-z-pereselentsiamy/2022-03-27-08-14-61>.
 33. Сайт ООН. Режим доступу: <https://ukraine.un.org/uk>.
 34. Сайт Ради Європи. Режим доступу: <http://www.coe.int/DefaultRU.asp>, <http://www.naiu.org.ua/>.
 35. Сайт Національної Асамблеї інвалідів України. Режим доступу: www.disabilitystudies.ca.
 36. Сайт Канадського центру вивчення неповносправності. Режим доступу: www.ussf.kiev.ua.
 37. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 48/96. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_306.
 38. Таланчук П.М., Кольченко К.О., Нікуліна Г.Ф. Супровід навчання студентів з особливими потребами в інтегрованому освітньому середовищі. К. : Університет «Україна», 2004. 126 с.
 39. Трансгендерність. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. Режим доступу до статті: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Трансгендерность>.
 40. Центр інформації про права людини. Режим доступу:

- <http://humanrights.com.ua/>.
41. Як зробити проект інклюзивним? Режим доступу: <https://uaculture.org/texts/inklyuzyvnist-dostupnist-povaga-bezpeka/>.
 42. «Я – людина, і гомосексуальна орієнтація – це нормально». Режим доступу: <http://surl.li/lmhqn>.
 43. World report on disability 2011. World Health Organization. Режим доступу: <http://apps.who.int/bookorders/anglais/detart1.jsp?codlan=1&codcol=15&codcch=809>.
 44. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0. Режим доступу: <http://www.w3.org/TR/WCAG20/>.
 45. Mueller, James L. Case Studies on Universal Design. North Carolina State University, The Center for Universal Design, 1998.
 46. Universal Designers and Consultants - Everyone's Welcome. The Americans with Disabilities Act and Museums. Washington, D.C.: American Association of Museums, 1998.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	ль 1 Інклюзивне суспільство	
		кількість одиниць	максималн а кількість балів
I. Обов’язкові			
1.1. Підготовка індивідуальних завдань	5	5	25
1.2. Виконання модульної роботи	30	1	30
Разом			55
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 55			
II. Вибіркові			
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
2.1. Виконання завдань для самостійної роботи	5	14	70
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5		
2.3. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10		
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5		
Разом			100
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 45			
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 70			

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1															
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T 10	T11	T12	T13	T 14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень здобувача освіти	<i>Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою.</i> <i>За результатами поточного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.</i> <i>Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. (30 балів).</i> <i>Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.</i> <i>Навчальний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти із навчальним матеріалом, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, контрольну роботу у вигляді тесту.</i> <i>Виконання контрольної роботи здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики.</i> <i>Реферативні дослідження та практичні роботи, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, надсилаються у відповідні завдання на платформі Moodle.</i> <i>Контроль знань (у вигляді тесту) здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу курсу.</i>
--	---

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	відмінно	5	зараховано	A	відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

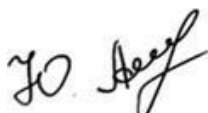
Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу навчальної частини за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</i>
Політика щодо академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах)</i>
Політика щодо відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені в інструкціях до практичних занять, на корпоративній платформі дистанційного навчання Moodle. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно ознайомитись із електронними презентаціями лекцій та іншим матеріалом до курсу при об'єктивних причинах пропуску занять, розміщених на корпоративній платформі дистанційного навчання Moodle.</i>

ПЕРЕВІРЕНО:

В.о. завідувача кафедри
менеджменту та туризму
(посада, звання)

(підпис)

Юлія ДИВИНСЬКА
(прізвище та ініціали)

27 серпня 2024 р.